

VASVÁRI ZOLTÁN

drámatanár

Bókay János Humán Kéttannyelvű Szakközépiskola,

Szakiskola és Gimnázium

Budapest

A *Dráma és tánc* tantárgyi modul tanítása egy szakközépiskolában

A budapesti Bókay János Humán Kéttannyelvű Szakközépiskola, Szakiskola és Gimnáziumban öt esztendeje folyik önálló heti óraszámú, a magyar irodalom tantárgyhoz kapcsolt modulként a *Dráma és tánc* tanítása. Az eredetileg egészségügyi szakközépiskolaként működő intézményben nagy hagyománya volt a diákszínháznak, az elmúlt évtizedekben több-kevesebb rendszerességgel működött színházi szakkör. A 2000-es évek közepére teremtődött meg a tantárgyi, módszertani és személyi feltétele annak, hogy órakeretben, tantárgyi modulként is elindulhasson a drámapedagógiai nevelés. Erre öt évvel ezelőtt, a 2004/2005-ös tanévben került sor.

A heti egy órában tanított modul alapvető célkitűzései a következők:

– bevezetés a dráma és a színház történetébe, kapcsolódva az irodalomórák dráma témaköréhez;

– személyiségfejlesztés, önismeret, emberismeret, kooperáció és kommunikáció;

– előadói képességek fejlesztése, önálló produkciók létrehozása.

– Az eltelt öt esztendőben jelentős tapasztalatok halmozódtak föl a modul tanítása során, és megszülettek az első szép eredmények is.

2005 októberében a FSZEK-nek a Nagy Könyv programhoz kapcsolódó színházi pályázatán csoportom a középiskolás kategóriában 2. helyezést ért el Szabó Magda: *Abigél* című regényéből általam dramatisztizált és rendezett produkciójával. 2008 áprilisában a Zuglói Diákszínház Fesztivál fődíját nyerték el a 9/B színházi, saját élményeikből született, közösen írt, dramatisztizált és rendezett két produkciójukkal: *Buktad, muter!; Jaj, az Apu!*

Még fontosabbnak tartom azonban, hogy a 9. év végére a modulban részt vevő tanulók megerősödött önbizalommal, realisabb önismerettel, maguk és mások elfogadásának képességével, kooperációra készen és lappangó művészi kreativitásuk orozslánkörmeit meg-megvillantva, a színházi előadások világát megszeretve készülhetnek a felsőbb évfolyamok irodalomóráin a drámai művek befogadására.

Az elmúlt fél évtized elméleti és módszertani felkészülésének hozadéka az a dráma- és színháztörténeti szöveg- és feladatgyűjtemény, amelyet H. Tóth István kandidátussal közösen készítettünk, és amely az iskola honlapján olvasható.

(http://www.bokay-eu.sulinet.hu/tantargyak/magyar_nyelv_és_irodalom/tánc_és_dráma)

A továbbiakban bemutatom a modul céljait, feladatait és módszereit, és közreadom a hozzá készült tanmenetet.

A tantárgyi modul célja, feladatai, módszerei

A *Dráma és tánc* tantárgyi modult a magyar irodalom tantárgyhoz kapcsolódva, önálló heti óraszámú, szaktanárral, saját tanterv és tanmenet alapján tanítjuk iskolánkban a 9. évfolyamra.

lyamon. Az általában nagy létszámú (30 fő feletti) osztályokban csoportbontásban dolgozunk. A 12-15 fős csoportok ideális körülményt jelentenek mind a tanár, mind a diákok számára.

A modul értékelése a következők alapján történik:

- 3 elméleti felmérő dolgozat érdemjegye (3 jegy)
- 1 színházi és 1 filmkritika elkészítésére kapott érdemjegy (2 jegy)
- 2 közösen létrehozott „produkció”-ban (projekt) való részvétel érdemjegye (2 jegy)
- az órai munka aktivitásának értékelése.

A félévi és év végi értékelés része a magyar irodalom osztályzatnak.

A tantárgyi modul komplex ismeretanyagra, készség-, képesség- és személyiségfejlesztésre épül. A modul tanítása során a tanulók megismerkednek a drámai műnem sajátosságainak alapjaival, műfajaival, a drámai szöveg sajátosságaival, mítosz és rítus, mimézis és színjáték, dráma és színház kapcsolatrendszerével, azonosságai és különbségeivel. Nem célunk teljes drámai szövegek elemzése, ezt a feladatot a magyarórák vállalják magukra. A modul során a dráma és színház történet legjelentősebb csomópontjait mutatjuk be a tanulóknak (az ókori görög dráma és színház, a reneszánsz és Shakespeare színháza, a klasszicizmus és Molière színháza, a magyar dráma és színház kezdetei, a Nemzeti Színház [Pesti Magyar Színház] története, a XIX-XX. század magyar drámai és színházi törekvései, napjaink színháza). A modul erős integrációt és koncentrációt tart a magyar irodalom, a történelem és a művészeti tantárgyakkal (ének-zene, rajz és műalkotás-elemzés, filmesztétika és médiaismeretek).

A modul tanítása során a szükséges alapvető elméleti ismeretek mellett kiemelt szerepet kap a színházi és filmélmények tudatos, értő elemzési képességének alapozása, szóbeli és írásos ismertető és kritika megfogalmazásának elsajátíttatása, önismeretre nevelés, személyiség és közösségfejlesztés, kooperációs készségek fejlesztése, toleranciára nevelés, a tanulók kreativitásának felszínre hozása. A modul további céljai között szerepel a beszédművelés és a mozgásfejlesztés.

A modul tanítása során a hagyományos ismeretközlő módszerek mellett/helyett nagy szerepet kap a projekt munka (önálló produkció, „előadás” csoportos, kooperációra épülő létrehozása), az egyéni ismeretszerzés eszközeinek és módjainak tanítása és azok alkalmazásának megkövetelése, a tanulók megalapozott, érvelő véleményalkotásának ösztönzése és elfogadása.

A tanulók a tanév során két nagyobb projekt létrehozásában vesznek részt, melynek eredményeivel az iskolaközösség elé is kilépnek.

A diákok rendszeresen részt vesznek értékes színházi és filmalkotások előadásain, amelyekre előzetesen felkészítést kapnak, és ezekről szóbeli és írásos beszámolókat, kritikákat készítenek.

A rendelkezésre álló óraszámot úgy kezeljük, mint kihasználásra való lehetőséget! Általában – főképp eleinte – a játékra való ráhangolódás több időt igényel. Csoportosítanunk, tömbösítenünk kell tehát. Alkalmazzuk a kis lépések és a fokozatosság elvét pedagógiai és pszichológiai értelemben egyaránt. Minden csoport egyedi bánásmódot igényel, különösen fontos ezt az elvet a drámapedagógiában érvényesíteni. Az egész csoporttól a kicsoportos, majd páros gyakorlatokig, később az egyéni (a személyiség) felé halad a megajánlott játékkforma; és vissza. Nem ijesztünk meg senkit azzal, hogy rögtön egyéni produkcióra készítjük, de mindenkitől megköveteljük, hogy a maga szintjén az első pillanatoktól bekapcsolódjék a közös munkába. Előbb az élményszerzés, azután a definíciók megalkotása, a fogalmak tisztázása történik. Fokozottan figyelünk a nem-verbális jelzésekre. Mozgás és beszéd harmóniájára törekszünk, de előbb a mozgás és a gesztusok, aztán – magasabb szinten – a feladat és cél a harmónia megteremtése mozgás, gesztus, mimika és beszéd között. Az érzékelésfejlesztésből indulunk, és innen jutunk el a tudatos kommunikációs technikák kialakításáig. A tanulókkal az első órán *tanulási szerződést* kötünk, amely kötelezi mind a két felet. A tanulók az első órán megkapott éves program alapján tisztában vannak a rájuk váró feladatokkal, azok értékelési

rendszerével, a feladatok ütemezésével, az egész éves pedagógiai-tanulási folyamattal. A játékokat, próbákat úgy tervezzük, szervezzük és vezetjük, hogy minden résztvevő biztonságban érezze magát, senkinek ne lehessen megalázottság vagy kizártság érzése!

Tanmenet

	Tananyag	Fogalmak, ismeretek, koncentráció	Módszerek, eszközök, szemléltetés	Készség- és képesség-fejlesztés, tanulói cselekvés	Házi feladat, egyéni feladat, projekt
1.	Mi a tantárgy célja? Mivel foglalkozunk az év során? Kapcsolat a többi tantárggyal. Elméleti és gyakorlati feladatok a tanév során.	Dráma és tánc, színház, film, mozi. Irodalom és dráma, történelem és színház. Szinkretizmus a művészetben.	Tanulói szerződés megkötése. Beszélgetés, élménybeszámoló a tanulók korábbi színházi és filmélményei alapján.	Beszédfejlesztés, érvelés, szóbeli szövegalkotás. Figyelemkoncentráció. Más szövegének követése, értelmezése. Egyetértés, kiegészítés, vita. Ötletbörze.	Fogalmazás készítése: Mit várok a tantárgytól?
2.	Dráma és színház. A tanulók korábbi tapasztalatainak megbeszélése.	Műnem, műfaj, dráma, tragédia, komédia, színmű. Az irodalom műnemei és műfajai. Színház, előadás, szövegkönyv, rendező, dramaturg, színész. Magyar irodalom.	Beszélgetés, spontán tanulói megnyilvánulások, élménybeszámolók. Az irodalomórán tanult műfaji ismeretek felidézése. Videó bejátszások színházi előadásokról. Drámakiadások könyvben.	Beszédfejlesztés, érvelés, szóbeli szövegalkotás. Induktív gondolkodás fejlesztése: analízis – szintézis. Kiscsoportos feladatmegoldás, kooperáció.	A könyvesboltok kurrens drámakínálatának áttekintése. Az internet drámakínálatának áttekintése. A budapesti színházi műsor áttekintése (folyamatosan, az évad indulásával párhuzamosan). Felhasználható internetes címek gyűjtése.

3.	Mítosz és rítus. Rítus és mimézis. Mimézis és színház. A dráma keletkezése.	Mítosz, mitológia, rítus, mimézis, ősvallás, ősművészet, szinkretizmus, dráma. Korábbi történelmi ismeretek.	Közös szövegolvásás. Képzőművészeti, színházi és filmes illusztrációk (projektor: internetes anyag, videó). Mítoszcsonklatok dramatikus megjelölése. Napjaink mítoszai és rítusai – iskolai rítusok.	Szövegértés, szövegelemzés. Korábbi, különböző tantárgyi területekről származó ismeretek szintetizálása. Összefüggések keresése. Érzelmi intelligencia fejlesztése.	Mítoszok és szépirodalmi, drámai mítoszfeldolgozások gyűjtése.
4.	Feladatvállalás: „produkció”, színházi kritika.	Dramaturg, dramaturgia, szövegkönyv, olvasópróba, próba, rendező, előadás, „produkció”. Ismertetés, rezümé, recenzio, kritika, esszé.	Megbeszélés, vitaindító, vita, konszenzus. Alternatívák, választási lehetőségek bemutatása. Színházi kritikák szakfolyóiratokból, napilapokból. Rövid részletek felolvasása művekből és kritikákból.	A vita, az érvelés szabályainak fogásainak gyakoroltatása. A konszenzus elérésének módjai. Tanulói felolvasás. Beszédfejlesztés, érvelés, szóbeli szövegalkotás. Figyelemkoncentráció. Más szövegének követése, értelmezése. Egyetértés, kiegészítés, vita. Ötlethörze.	„Produkcio tervek” készítése. Elemző színházi előadás kiválasztása. Az előadás megtekintése. Tájékozódás az előadásról szóló kritikákban. Saját színházi kritika elkészítése. Az írott szöveg beadása.
5.	A görög színház és dráma I.	Dramatikus népszokások, kardal (dithürambosz), szatírdráma, tragédia, komédia. Előbeszéd (prologosz), közbelépés, közbevetés (epeiszodion), párbeszéd (dialógus),	Tanári előadás. Könyvtári anyaggyűjtés. Képzőművészeti és internetes illusztrációk.	Anyaggyűjtés, információszerzés módszereinek gyakoroltatása. Jegyzetelés. Lényegkiemelés. Rövid összeggész készítése.	A görög színház vázlatának, makettjének elkészítése (páros vagy csoportmunka is lehetséges).

		magánbeszéd (monológ). Tánc tér (orkhésztra), emelőgép, álarc, kothurnusz.			
6.	A görög színház és dráma II.	Konfliktus, katarzis. Expozíció, szituáció, bonyodalom, krízis, késleltetés (retardáció), katasztrófa, zárlat. A thébai mondakör, Szophoklész.	Tanári előadás. Tanári bemutató felolvasás. Videórészletek.	Hogyan kell drámai szöveget olvasni és felolvasni? Értelmező hangos olvasás. Rögtönzés, szituációs játékok.	Mitológiai anyag gyűjtése a thébai mondakörrel. Ókori témák későbbi világirodalmi feldolgozásainak gyűjtése.
7.	I. felmérő dolgozat	A dráma és a színház gyökerei, a görög dráma és színház.	Feladatlap + rövid esszé.	Koncentráció, szövegértés, időgazdálkodás, szabatos fogalmazás, pontos fogalomhasználat. Memóriafejlesztés.	A kijavított dolgozat tapasztalatainak hasznosítása.
8.	Felkészülés az első „produkcióra”. Dramaturgia I.	A rendező feladatai. A dramaturg feladatai.	A „produkciós tervek” értékelése. Végleges – konszenzusos – döntés.	Beszédfejlesztés, érvelés, szóbeli szövegalkotás. Figyelemkoncentráció. Más szövegének követése, értelmezése. Egyetértés, kiegészítés, vita.	A vállalt, személye szabott feladatok értelmezése.
9.	Dramaturgia II.	Szövegkönyv.	Egymásra figyelő, közös és kiscsoportos munka. Ötletbörze.	Kooperáció, kreativitás fejlesztése.	A kapott szöveg olvasásának gyakorlása.
10.	Olvásópróba	A rendező feladatai. Szövegkönyv. Jellem, karakter, személyiség. Jelenet, felvonas.	Egymásra figyelő, közös és kiscsoportos munka. Tanári bemutató olvasás.	Értő, kifejező olvasás. Beszédfejlesztés, olvasási technika fejlesztése. Érzelmi intelligencia fejlesztése.	A kapott szöveg olvasásának gyakorlása. Szövegtanulás.

11.	Próba I.	A rendező feladatai. A színész feladatai. Instrukció. Végszó.	Egymásra figyelő, fegyelmezett, közös munka, próbafolyamat. Előjátászás. Szituációs gyakorlatok. Tanári bemutatás.	Figyelem, fegyelem, koncentráció, kreativitás, kooperáció fejlesztése. Beszéd- és mozgásfejlesztés. Érzelmi intelligencia fejlesztése. Személyiségfejlesztés.	Szöveg-tanulás, szerepértelmezés, szerepépítés. Jelmez és díszlet tervezése, elkészítése.
12.	Próba II.				
13.	Próba III.				
14.	Próba IV.				
15.	Főpróba	Az előadásra érett produkció. Lámpaláz.	A produkció végső kimunkálása.	Magát éles szituációban, előadásban közönség előtt megmutatni, kifejezni képes személyiség fejlesztése.	Gyakorlatok a túlzott lámpaláz leküzdésére.
16.	Bemutató	Színpadképes produkció. Közönség. Siker és bukás.	Produkció közönség előtt.	Kreativitás, érzelmkifejezés, érzelmi intelligencia fejlesztése. Kooperáció.	A siker feldolgozása.
17.	Az első „produkció” tapasztalatainak megbeszélése	Színpadi játék, színész rendező, közönség, siker és bukás.	Videofelvétel megtekintése. Tanári elemzés, tanulói élménybeszámoló.	Elemzési készség fejlesztése. Kritikai érzés fejlesztése. Önkritika. Személyiség- és közösségfejlesztés.	A kritika feldolgozása.
18.	A reneszánsz színháza. Shakespeare	Shakespeare élete és művei. A reneszánsz színház. A Globe Színház. Jelenetelés. Szabad tér- és időkezelés. Tragikus és komikus elemek keveredése. Lírai tragédia.	Shakespeare-darab közös megtekintése. A látott darab közös megbeszélése. Élménybeszámoló. Elemzés, kritikai észrevételek.	Esztétikai érzék fejlesztése. Kritikai készség fejlesztése. Elemzési készség fejlesztése. Beszédfejlesztés, érvelés, szóbeli szövegalkotás. Shakespeare-szöveg kifejező hangos olvasása	Shakespeare-darabok összegyűjtése, műfaji és tematikus csoportosítása. Jellemek Shakespeare-nél.
19.	A klasszicizmus színháza. Molière	Racionalizmus, a hagyományos világ-	Molière-darab közös megtekintése.	Esztétikai érzék fejlesztése. Kritikai készség	Molière-hősök jellemzése.

		kép válsága. Abszolutizmus. A hármas egység. Udvari ízlés. A komédia fogalma Molière-nél. A rezonőr.	A látott darab közös megbeszélése. Élménybeszámoló. Elemzés, kritikai észrevételek.	fejlesztése. Elemzési készség fejlesztése. Beszédfejlesztés, érvelés, szóbeli szövegalkotás.	
20.	A commedia dell' arte. Goldoni	A farce. Állandó típusok (típi fissi). Bohózat. Rögönzés. Helyzetkomikum, jellemkomikum.	A típusok képzőművészeti ábrázolása. Típusok megjelenítése szituációs jelenetekben.	Önismeret, személyiségfejlesztés. Kommunikációs képességek fejlesztése.	Rövid jelenet írása állandó típusokra.
21.	II. felmérő dolgozat	A reneszánsz színháza, a klasszicizmus színháza, Shakespeare, Molière. A commedia dell' arte.	Feladatlap + rövid esszé.	Koncentráció, szövegértés, időgazdálkodás, szabatos fogalmazás, pontos fogalomhasználat. Memóriafejlesztés.	A kijavított dolgozat tapasztalatainak hasznosítása.
22.	Feladatvállalás: „produkció”, filmkritika.	Film, mozi, művészfilm. Közönségfilm. Forgatókönyv. Operatőr. Filmkritika.	Megbeszélés, vitaindító, vita, konszenzus. Alternatívák, választási lehetőségek bemutatása. Színházi kritikák szakfolyóiratokból, napilapokból. Rövid részletek felolvasása művekből és kritikákból.	A vita, az érvelés szabályainak, fogásainak gyakoroltatása. A konszenzus elérésének módjai. Tanulói felolvasás. Beszédfejlesztés, érvelés, szóbeli szövegalkotás. Figyelemkoncentráció. Más szövegének követése, értelmezése. Egyetértés, kiegészítés, vita. Ötlebtörze.	„Produktív tervek” készítése. Elemzendő film kiválasztása. Az előadás megtekintése. Tájékozódás a filmről szóló kritikákban. Saját filmkritika elkészítése.
23.	Felkészülés a második „produkcióra”.	A rendező feladatai. A dramaturg feladatai.	A „produktív tervek” értékelése. Végleges – kon-	Beszédfejlesztés, érvelés, szóbeli szövegalkotás. Figyelemkon-	A vállalt, személye szabott feladatok üte-

	Dramaturgia I.		szenzuszos – döntés.	centráció. Más szövegének követése, értelmezése. Egyetértés, kiegészítés, vita.	mezése.
24.	Dramaturgia II.	Szövegkönyv.	Egymásra figyelő, közös és kiscsoportos munka. Ötletbörze.	Kooperáció, kreativitás fejlesztése.	A kapott szöveg olvasásának gyakorlása.
25.	Olvasópróba	A rendező feladatai. Szövegkönyv. Jellem, karakter, személyiség. Jelenet, felvétel.	Egymásra figyelő, közös és kiscsoportos munka. Tanári bemutató olvasás.	Értő, kifejező olvasás. Beszédfejlesztés, olvasási technika fejlesztése. Érzelmi intelligencia fejlesztése.	A kapott szöveg olvasásának gyakorlása. Szövegtanulás.
26.	Próba I.	A rendező feladatai. A színész feladatai. Instruktív. Végző.	Egymásra figyelő, fegyelmezett, közös munka, próbafolyamat. Előjáték. Szituációs gyakorlatok. Tanári bemutatás.	Figyelem, fegyelem, koncentráció, kreativitás, kooperáció fejlesztése. Beszéd- és mozgásfejlesztés. Mimika és gesztuskészlet fejlesztése. Érzelmi intelligencia fejlesztése. Személyiségfejlesztés.	Szövegtanulás, szerepértelmezés, szerepépítés. Jelmez és díszlet tervezése, elkészítése.
27.	Próba II.				
28.	Próba III.				
29.	Főpróba	Az előadásra érett produkció. Lámpaláz.	A produkció végső kimunkálása.	Magát éles szituációban, előadásban közönség előtt megmutatni, kifejezni képes személyiség fejlesztése.	Gyakorlatok a túlzott lámpaláz leküzdésére.
30.	Bemutató	Színpadképes produkció. Közönség. Siker és bukás.	Produkció közönség előtt.	Kreativitás, érzelmkifejezés, érzelmi intelligencia fejlesztése. Kooperáció.	A siker feldolgozása.
31.	A második „produkció”	Színpadi játék, színész rendezés.	Videofelvétel megtekintése.	Elemzési készség fejlesztése.	A kritika feldolgozása.

	tapasztalatainak megbeszélése.	ző, közönség, siker és bukás.	Tanári elemzés, tanulói élménybeszámoló.	Kritikai érzék fejlesztése. Önkritika. Személyiség- és közösségfejlesztés.	
32.	A magyar színház kezdetei. Katona József, Szigligeti Ede.	Az első magyar színházi társulatok. Vándorszínművészet. Német színház – magyar színház. A Nemzeti Színház. A színház társadalmi szerepe a reformkorban.	Részletek, monológok, dialógusok Katona Bánk bánjából és Szigligeti Liliomfi-jából. Könyvtári gyűjtőmunka. A Liliomfi filmváltozatának megtekintése videón.	Egyéni, önálló adatgyűjtés, ismeretszerzés különböző forrásokból. Beszédkészség, szép, kifejező beszéd, előadói képességek fejlesztése.	Monológ, jelenet tanulása, előadása a Bánk bánból vagy a Liliomfi-ból.
33.	Színház és előadások napjainkban.	Művész-színház, bulvárszínház. Musical, zenés vígjáték, operett, opera. Gyermekszínház, bábszínház, ifjúsági színház. Avantgárd színház, táncszínház. Alternatív és hivatásos társulatok. Repertoár.	Színházi folyóiratok és kritikák közös áttekintése, megbeszélése. A budapesti színházi kínálat áttekintése. Egy mai szerző darabjának megtekintése, közös megbeszélése.	Esztétikai érzék fejlesztése. Kritikai készség fejlesztése. Elemzési készség fejlesztése. Beszédfejlesztés, érvelés, szóbeli szövegalkotás. Önálló anyaggyűjtés különböző információs forrásokból.	Egy kedvenc színész munkásságának bemutatása.
34.	Mi a színház? – Mi a dráma? Összefoglalás.	A tanult dráma- és színháztörténeti ismeretek összegzése, rendszerezése.	Tanári összegzés. Vázlatkészítés. Folyamatábrák. Fogalmi és szerzői kislexikon készítése.	Lényegkiemelés. Szintetizáló készség fejlesztése. Kapcsolatok, összefüggések felfedezése, folyamatok értelmezése.	A tanultak otthoni felidézése, rendszerezése, rögzítése.
35.	Év végi (III.) felmérő dol-	Az év során tanult fogal-	Feladatlap + rövid esszé.	Koncentráció, szövegértés,	A kijavított dolgozat

	gozat	mak, dráma- és színháztörténeti tények, folyamatok.		időgazdálkodás, szabatos fogalmazás, pontos fogalomhasználat. Memóriafejlesztés.	tapasztalatainak hasznosítása.
36.	Filmkritikák előadása, megbeszélése konferencia formájában, prezentációkkal.	Filmkritika. Konferencia, prezentáció. Rendező, operatőr, producer, vágó. Forgatókönyv, filmzene. Filmszínészi játék.	Meggyőző kritikai előadás írott szöveg alapján, szóban előadva, prezentációs eszközök (projektor, videó) segítségével.	Koncentráció fejlesztése. Időkezelés hatékonysága. Megosztott figyelem. Előadói, retorikai képességek. Meggyőzés. Lényegkiemelés és – összefoglalás. Technikai segédeszközök kezelése.	Az előadás, prezentáció tapasztalatainak feldolgozása.
37.	Az éves munka megbeszélése, értékelése. Mi az, ami érzelmileg és esztétikai szempontból megfogta a diákokat?	A tanult dráma- és színháztörténeti ismeretek összegzése, rendszerezése. Érzelmi és esztétikai szempontú reflexiók.	Beszélgetés, élménybeszámoló, vita. Dokumentumok, szövegek, fotók és videofelvételek.	Vitakultúra fejlesztése. A meggyőzés művészete. Érzelmi intelligencia fejlesztése. Előadói képességek fejlesztése.	Tanult monológ, jelenet előadása a Bánk bánból vagy a Liliomfiból.

A TANMENET ELKÉSZÍTÉSÉHEZ ÉS A MODUL TANÍTÁSÁHOZ HASZNÁLT IRODALOM

- Almási Miklós
1969 A drámafejlődés útjai. Akadémiai, Budapest
- Bécsy Tamás
1987 Mi a dráma? Akadémiai, Budapest
1988 A dráma esztétikája. Kossuth, Budapest
1992 Rítus és dráma. Mécs László Lap- és Könyvkiadó, Budapest
2002 Drámák és elemzések. Dialóg Campus, Budapest – Pécs
2004 Színház és/vagy dráma. Dialóg Campus, Budapest – Pécs
- Cohen, Robert
1998 A színészmesterség alapjai. Jelenkor, Pécs
- Fischer-Lichte, Erika
2001 A dráma története. Jelenkor, Pécs
- Gabnai Katalin
2008 Drámajátékok – Bevezetés a drámapedagógiába. Helikon, Budapest

- Honti Katalin
 2007 Színház. Típusok és alapfogalmak. Corvina. Budapest
- Kaposi László (szerk.)
 2002 A dráma tanítása. Kerekasztal Színházi Nevelési Központ, Gödöllő
- Montágh Imre
 1985 Mondjam vagy mutassam?! Móra, Budapest
 2003 Tiszta beszéd. Holnap, Budapest
 2004 Figyelem vagy fegyelem?! Holnap, Budapest
- Szűcsné Pintér Rozália (szerk.)
 é.n. Dráma – Játék – Tanulás. Candy Bt., Veszprém

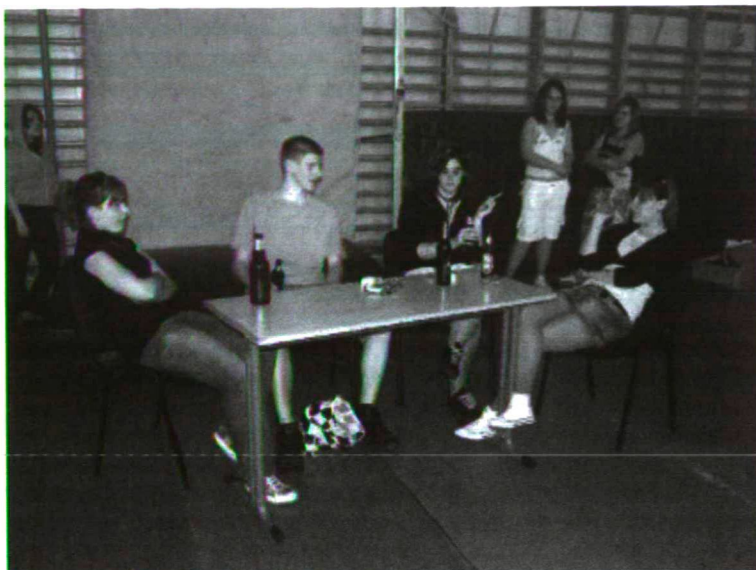
 A *SZÍNHÁZ* című, havonta megjelenő kritikai és elméleti folyóirat számai, továbbá annak internetes változata: www.lap.szinhaz.hu

 H. Tóth István – Vasvári Zoltán: Olvasmányok a dráma és a színház történetéből.
[http://www.bokay-eu.sulinet.hu/tantargyak/magyar nyelv és irodalom/tánc és dráma](http://www.bokay-eu.sulinet.hu/tantargyak/magyar nyelv es irodalom/tanc es drama)
 Az Interneten elérhető teljes kézirat egyes részei folyamatosan jelennek meg a *Magyartanítás* c. szakfolyóiratban:
 Olvasmányok a dráma és a színház történetéből (Könyvelőzetes). XLVII. /2006/ 5. 23–25.
 Utak a drámákhoz. XLVIII. /2007/ 1. 19-22.
 A tökéletesség pillanata – Szophoklész. XLVIII. /2007/ 3. 5-8.
 Egy drámaíró nemzedék előfutára: Christopher Marlowe. XLVIII. /2007/ 5. 10-11.
 A modern polgári irodalom őse – Molière. XLIX. /2008/ 1. 18-21.
 Az olasz komédia megreformálója - Carlo Goldoni. XLIX. /2008/ 2. 14-16.
 A leglatinabb német költő – Friedrich Schiller. XLIX. /2008/ 4. 27-30.
 Az utolérhetetlen – Goethe. XLIX. /2008/ 5. 16-22.

Képek

Karinthy Frigyes: *Két nő beszélget.* 2009. április 8.

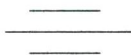
Les rites de passage – Az átmenet rítusai. 2009. április 8.

Les rites de passage – Az átmenet rítusai. 2009. április 8.

Táncos produkció ismert slágerekre. 2009. április 8.

DR. H. TÓTH ISTVÁN
egyetemi docens, vendégtanár
Károly Egyetem Filozófiai Fakultása, Prága
Balassi Intézet, Budapest

A népballadák kapcsolódásai az irodalompedagógiához

Jelen dolgozatomban mindenekelőtt áttekintem azokat a fontosabb tudnivalókat, amelyeket hasznosíthatunk az ismeretlen és az ismert szerzőjű **balladák** szövegvilágának az értelmezésekor, értékeinek a feltárásakor, vagyis az olvasmánymegértésben; utalok ennek a műfajnak a **drámatanításban** meglevő múlthatatlan értékeire; kapcsolatot keresek a mi költészetünk legékesebb virágai és egy-két **kurd költemény** között.

A magyar népballadákat a felfedezésük első pillanatától kezdve irodalmi köztudatunk költészetünk legékesebb virágainak tartotta. A balladakutatás kezdetén külön-külön számon tartották: „szinte számlanként, mint a titokzatos szépségű virágokat” – olvashatjuk a „Magyar népballadák” című varázslatos hangulatú könyv utószavában.

A **ballada** szó provanszál gyökerű kifejezés.

A **szerzőség** szempontjából az **ismeretlen szerzőjű, szájhagyományozó** (= orális), más-képpen: **megjegyzett költészerből** eredezik. Ez a műfaj a legélénkebben kutatott műfajok közé sorolható.